

3. Паньков А.І. „Барладяну-Бирладник В. Релігія і Боги Давньої Русі –України: Монографія. -Одеса: Юридична література,2005.- С.56.
4. История религий / Под. ред. А.Е.Чайковского, Н.А.Капочкина, М.С.Кудрявцева .Нижний Новгород 2001г.- С.101.
5. Релігійна свобода і права людини:Правничі аспекти.У 2 т.-Т.2.-Львів:Свічадо,2001.- С.215.
6. Рубльов О.С. Реєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. -К., Видавничий дім „Альтернативи”,1999.- С.96.
7. Ульяновський В.І. Церква в Українській Державі 1917-20 рр.(доба Гетьманату Павла Скоропадського):Нав.посібник.-К.:Либідь,1997.,-С.138.
8. Історія релігії в Україні:Навчальний посібник /А.М.Колодний,П.Л. Яроцький,Б.О. Лобовик та ін.;за ред.. А.М. Колодного,П.Л.Яроцького.-К.:Т-во «Знання» «,КОО,1999.-С.501; див.дет..Кульчицький С.В.Україна між двома війнами (1921-1939 рр.)Т.11 – С.121.
9. Гидулянов П.В. Отделение церкви от государства в СССР. Систематизированный сборник действующего в СССР законодательства /Под ред. П.А.Красикова .-М.,1926.-С.132-134, 643-644.
10. Одинцов М.И. Русская Православная Церков в 80-хгодах XX столетия (общая оценка состояния,организационная структура,соціально-политическая деятельность).М.-1989.-С.79.
11. Свобода релігій или убеждений:Законы влияющие на структуризацию религиозных общин. Обзорная конференция ОБСЕ Сентябрь 1999. Варшава/Польша.- С.17.

УДК 332: 338.246.83

В.Ю. Смочко
старший викладач,
Ужгородський навчальний центр
Київського національного торговельно-економічного університету

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПАРАДИГМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ ЯКІСНИМИ ФАКТОРАМИ

У статті розглянуто основні методологічні підходи щодо забезпечення конкурентоспроможності якісними факторами. Обґрунтовано доцільність використання еволюційної економічної теорії в рамках концепції взаємодії конкурентоспроможності і якості життя.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, якість життя, методологія, еволюційна економіка.

В статье рассмотрены основные методологические подходы к обеспечению конкурентоспособности качественными факторами. Обоснована целесообразность использования эволюционной экономической теории в рамках концепции взаимодействия конкурентоспособности и качества жизни.

Ключевые слова: конкуренция, конкурентоспособность, качество жизни, методология, эволюционная экономика.

In the type the basic methodological approaches to competitiveness qualitative factors. The appropriateness of evolutionary economic theory in the concept of interaction between competitiveness and quality of life.

Keywords.: Competition, competitiveness, quality of life, methodology, evolutionary economics.

Постановка проблеми. В сучасних умовах другої хвилі світової фінансової кризи, гостро постали питання посилення боротьби населення за свої права й підвищення якості життя.

Перехід до інформаційного (постіндустріального) суспільства провідних економічно розвинутих країн показав зростаючу роль людського фактору (людського капіталу) як у розвитку суспільства, так і у зростанні конкурентоспроможності усіх рівнів (держави, регіону, господарюючих суб'єктів).

Поряд із заходами антикризової боротьби, які активно запроваджують як уряди ЄС, так і США,з порядку денного не знімається питання підвищення конкурентоспроможності як одне з основних завдань національних економік.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. На підставі аналізу ряду досліджень у сфері конкурентних відносин, які були проведені вченими – представниками різних шкіл і напрямків [1, 2, 3, 4, 5, 6], можна стверджувати, що в цілому між ними існує достатнього ступеня узгодженість відносно теоретико-концептуальної бази, що становить підґрунтя найбільш відомих методів і

моделей конкурентного аналізу. Це стосується таких фундаментальних питань як «конкурентне середовище», «конкурентна перевага», «конкурентоспроможність товару і фірми», «фактори конкурентоспроможності».

Концептуалізація закордонного та вітчизняного досвіду в області вивчення якості життя населення і конкурентоспроможності країн світу знайшла своє відображення у фундаментальній праці вітчизняних економістів В. С. Пономаренка і В.М. Горбатого [7]. Ґрунтовно і всесторонньо проаналізувавши категорії «добробут», «якість життя», «конкурентоспроможність країни» та показники їх оцінювання за різними методиками, автори здійснили кластерний розподіл країн світу за показниками якості життя населення і конкурентоспроможністю [7, с. 61-62].

Натомість, з огляду на вище наведене, проблема концептуальної цінності якісних факторів забезпечення конкурентоспроможності не лише держави цілому, а і її регіонів в залежності від ситуативно обумовлених економічних обставин та людського фактору на цих територіальних утвореннях, досліджена недостатньо.

Мета статті. Теоретичне узагальнення методологічних підходів та взаємозв'язку і взаємозалежності конкурентоспроможності та якості життя.

Виклад основного матеріалу. Безальтернативним і доведеним вітчизняним досвідом є твердження, що рейтинг і положення регіональної влади визначаються тим соціально-економічним кліматом, що сформувався в регіоні, а тому реальна і потенційна його конкурентоспроможність визначається і залежить від рівня і якості життя місцевого населення.

Звідси цілком логічний висновок науковців Інституту регіональних досліджень НАНУ (м. Львів) про основний аспект конкурентоспроможності регіону, який становить «...необхідність досягнення високого рівня життя населення» [8, с. 13].

Цей взаємозв'язок конкурентоспроможності і якості життя прослідковується і в рейтинговій оцінці конкурентоспроможності країн світу, що представляються різними інститутами на Всесвітніх економічних форумах (ВЕФ) у Женеві (Швейцарія) [9]. При цьому всі статистичні показники рівняються з рівнем ВВП на душу населення в кожній країні, обчисленим за методом паритету купівельної спроможності.

З теоретичної точки зору це означає як вважає Сакс Дж., що конкурують нації, які вибирають інститути і політику, що сприяють довгостроковому зростанню [10].

Йонсон Б. визначає міжнародну конкурентоспроможність як «здатність економіки підтримувати стабільне економічне зростання при повній зайнятості економічно активного населення без нагромадження державою зовнішнього боргу, без постійного дефіциту платіжного балансу» [11, с. 279]. Це визначення орієнтоване більшою мірою на економічні аспекти конкурентоспроможності й підкреслює необхідність досягнення основних цілей проведеної державою кожної країни макроекономічної політики.

Скотт Б. тісно зв'язав конкурентоспроможність і рівень життя населення в запропонованому їм визначенні: «Національна конкурентоспроможність належить до здатності держави виробляти, розподіляти товари й послуги в міжнародній економіці в конкурентній боротьбі з товарами і послугами, виробленими іншими країнами, і робити це таким чином, щоб підвищувався рівень життя населення в країні»

На думку Пилипенка І. В.: «Конкурентоспроможність країни необхідно розглядати не тільки чисто з економічної й економіко-географічної точок зору, а також додати якісну оцінку розвитку конкурентних переваг країни у світовому господарстві» [13, с. 33-34].

Зв'язок конкурентоспроможності і якісних факторів присутній і у прийнятій у 2001р. державами-членами ЄС Лісабонській декларації, головною метою якої стало: «ЄС має стати найконкурентоспроможнішою економікою у світі, що характеризується стійким економічним зростанням при створенні великої кількості більш якісних робочих місць і більш високим ступенем соціальної єдності» [14 с. 3].

Усі наведені теоретичні парадигми щодо взаємозв'язування конкурентоспроможності та якості життя так чи інакше пов'язують результативність і очікуваний ефект із заходами держави і влади, і тим самим відсувають на другий план тих, заради кого підвищується конкурентоспроможність і чия якість життя забезпечується зростаючою конкурентоспроможністю.

Вважаємо необхідним залучити до дослідження конкуренції еволюційний підхід, позиція одного з прихильників якого фон Хайєка може бути виражена наступною його тезою: «Справа не тільки в тому, що еволюція тримається на конкуренції; безперервна конкуренція необхідна навіть для збереження вже досягнутого» [15, с. 50].

Системне осмислення феномена конкуренції із врахуванням тісних зв'язків, що існують між еволюцією і біологією, дозволить більш чітко визначити якісні фактори конкурентоспроможності та суб'єктів, які їх забезпечують.

Біологічний «мотив» у науковому вивченні проблеми конкуренції явним чином представлений у А. Ю. Юданова в книзі «Конкуренція: теорія і практика» [16], в якій автор, спираючись на класифікацію конкурентних відносин «у світі тварин», яка була розроблена в 1935 році в СРСР вченим біологом Раменським, пропонує на цій основі класифікацію конкурентних стратегій, що виникають у реальній ринковій економіці.

Для використання біологічного імперативу і дослідження конкуренції на підґрунті еволюційної економіки в сучасних глобальних умовах є досить вагомими підстави.

Ще О. Моргенштерн [17], один з творців теорії ігор, говорив, що якщо створити перешкоди машині, вона зупиниться, але якщо теж саме зробити з економікою, вона пристосується, подібно біологічному організму. Цей біологічний аспект проблеми конкуренції і зв'язку її з політикою досить чітким чином знайшов своє відображення у статті німецького біолога Д. Промпа [18]. Суть своєї концепції автор викладає у вигляді десяти тез, частина з яких може, на наш погляд, допомогти зрозуміти сутність конкуренції, конкурентної боротьби існуючого самостійного і відповідального суб'єкта. Перші дві тези Д. Промпа є визначеннями політики в тому її розумінні, в якому її трактує автор.

Теза 1. Політика – це різновид генетичної конкуренції; її призначення – розподіл шансів на продовження роду.

Теза 2. Політика – це невійськова форма боротьби між популяціями і групами за спільні ресурси.

Щодо цих тез автор пояснює, що якщо культурні установи фактично служать боротьбі за обмежені ресурси, то сподівання членів популяції будуть спрямовані на встановлення таких правил, які зможуть створити для них переваги перед зовнішніми конкурентами. (Термін «популяція» тут і далі на наш погляд, цілком допустимо трактувати і в корпоративному сенсі, тобто під популяцією можливо розуміти корпорацію, організацію, підприємство, коаліцію в самих різних сенсах цього слова, взагалі, будь-який суб'єкт, який веде боротьбу за існування). Говорячи про ресурси, він відносить до них продукти харчування, протилежну статтю і батьківські затрати; корисні копалини і території для поселення, а також виробництво матеріальних благ.

Теза 3. Захист, збереження і розширення своїх ресурсів – предмет життєвого інтересу будь-якої людської популяції. Резюмуючи, автор зазначає, що фактично вся історія є історія генетичної конкуренції, служити якій покликани досягнення культури. Проводячи конкурентну боротьбу з розрахунком на перемогу, треба бути готовому не тільки до колективного захисту своїх інтересів, а також «до експлуатації чужинців, їх ресурсів, знань, робочої сили» [18, с. 54-55]. Автор підкреслює, що тенденція до відокремлення і тим самим відділення від конкурентів завжди дає переваги в еволюційному плані. Переможцями в культурній еволюції є знання, навички та засоби організації, що забезпечують перемогу. Звідси випливають дві ключові тези Промпа:

Теза 7. Один з найбільш ефективних засобів генетичної конкуренції, яке знає історія культури, це впровадження своїх ідей у мозок конкурентів.

Теза 8. Популяція, яка веде конкурентну боротьбу ідеологічними способами, повинна зробити все, щоб конкуренти про це не здогадувались.

Наведені нижче висловлювання Промпа дозволяють, на наш погляд, зрозуміти причини вкрай низьких показників конкурентоспроможності національних фірм, що діють на міжнародному ринку, і української економіки вцілому. «Політика – це засіб придбання і збереження ресурсів. Той хто веде політику проти власної популяції, ставить під загрозу конкурентоспроможність, її шанси на життя, її генетичне майбутнє і майбутнє взагалі. Популяції існують до тих пір, доки самі дбають про своє збереження. Якщо вони цього не роблять, вони вимирають або генетично розчиняються в популяціях «завойовників»» [18, с. 60].

Остання теза цікава вже тим, що пропонує тому, хто прагне глобального успіху, власноруч встановлювати критерії і правила конкурентної гри і оцінювати правильність своїх дій за особистими мірками, результат при цьому повинен оцінюватись цілком об'єктивно.

Здійснене перенесення принципів однієї наукової дисципліни до іншої, якщо і видається некоректним було зроблено аби довести, що конкуренція та показник її учасників – «конкурентоспроможність» реально мають фундаментально-сутнісний вимір, пов'язаний із реаліями буття людського капіталу. Саме якість життя і добробут людських ресурсів не лише характеризують, а і відроджують і формують конкурентні переваги, використання яких забезпечить конкурентоспроможність країни і її регіонів.

Висновки. Аналіз та узагальнення методологічних підходів вітчизняних та зарубіжних науковців щодо взаємозалежності якості життя і конкурентоспроможності показав беззаперечний взаємозв'язок цих дефініцій. Високої якості життя населення можуть і досягають тільки конкурентоспроможні країни і їх регіони.

Доведено, що одним з недостатньо використаних методологічних підходів щодо забезпечення конкурентоспроможності економічної системи є інтерпретація конкуренції в рамках концепції взаємодії, якісні градації якої залежать від еволюційних змін головної конкурентної переваги країни (регіону, фірми) – людських ресурсів.

Здійснене перенесення принципів однієї наукової дисципліни до іншої, якщо і видається некоректним було зроблено аби довести, що конкуренція та показник її учасників – «конкурентоспроможність» реально мають фундаментально-сутнісний вимір, пов'язаний із реаліями буття людського капіталу. Саме якість життя і добробут людських ресурсів не лише характеризують, а і відроджують і формують конкурентні переваги, використання яких забезпечить конкурентоспроможність країни і її регіонів.

Література:

1. Шумпетер И. Теория экономического развития / Шумпетер И. – М.: Прогресс, 1982.
2. Портер М. Е. Международная конкуренция. / М. Е. Портер; под. ред. В. Д. Щетинина. – М.: Международные отношения, 1993. – 896с.
3. Калюжнова Н. Я. Конкурентоспособность регионов в условиях глобализации / Н. Я. Калюжнова. – М.: ТЕИС, 2003. – 526с.

4. *Базилук Я. Б. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність та умови забезпечення: Монографія / Базилук Я. Б. – К.: НІСД, 2002. – 132с.*
5. *Підвищення рівня та якості життя населення: механізм державного регулювання: монографія / О. А. Мельниченко. – Х.: Видавництво ХарІНАДУ «Магістр», 2008.*
6. *Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації. Монографія / Антонюк Л. Л. – К.: КНЕУ, 2004. – 279с.*
7. *Пономаренко В. С., Горбатов В. М. Якість життя населення й конкурентоспроможність кран світу: [монографія] / В. С. Пономаренко, В. М. Горбатов. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 248с.*
8. *Фактори та механізми забезпечення конкурентоспроможності регіону: наукова доповідь / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Науковий редактор д.е.н., проф. Беленький П. Ю. – Львів, 2005. – 145 с.*
9. *World Economic forum. 2003. Global Competitiveness Report 2002-2003.-N. Y. Oxford University Press.*
10. *Россия и страны мира. 2004.: Стат. Сб.- М.: Росстат, 2004.- 361 с.*
11. *Small Countries Facing the Tehnological Revolution / by Ch. Freeman, B.-A. Lundvall. L. Pinter Publishers, 1988.304p.*
12. *Scott B., Lodge G.US Creation and Growth: Facts, Obstacles and Best Practices. Paris: OECD, 1997. -54 p.*
13. *Пилипенко И. В. Конкуренетоспособность стран и регионов в мировом хозяйстве: теория, опыт малых стран Западной и Северной Европы / Пилипенко И. В. – Смоленск: Ойкумена, 2005.- 496 с.*
14. *Вальтер Ж. Конкуренетоспособность: общий подход: Пер. с франц.- М.: Российско – Европейский центр экономической политики, 2005. – 52с.*
15. *Такао Хаяси. Материалы семинара по информационным технологиям. Японский центр в Санкт-Петербурге, 22.01 – 01.02.02 / Министерство иностранных дел Японии; АО «Токио-Рисерч Интернэшнл».*
16. *Юданов А. Ю. Конкуренция: теория и практика: [учебно-практическое пособ.] А. Ю.Юданов. – М.: Ассоциация авт и изд. «Тандем»: изд-во ГНОМ-ПРЕС», 1999. – 416с.*
17. *Нейман Дж., Моргенштерн О. Теория игр и экономическое поведение/ Пер с англ. – М.: Наука, 1970.*
18. *Промп Дитлер. Политика – продолжение биологии другими средствами // Потаенное. Сборник статей под ред. О. Гусева. Выпуск 2. – СПб.: ООО «АНТТ- Принт», 2004.*

О.Л. Сорокач

здобувач

*Львівського державного університету
внутрішніх справ*

ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИЯВЛЕННЯМ НЕВІПІЗНАНОГО ТРУПА

Досліджується діяльність правоохоронних органів на початковому етапі розслідування вбивств пов'язаних з виявленням невідомого труп

Ключові слова: *початковий етап розслідування вбивств, труп невідомої особи, встановлення особи труп, ідентифікація.*

Исследуется деятельность правоохранительных органов на начальном этапе расследования убийств, связанных с выявлением неопознанного трупа

Ключевые слова: *начальный этап расследования убийств, труп неопознанного человека, установление личности труп, идентификация.*

Актуальність. В умовах формування правової держави, розкриття і розслідування злочинів стає найважливішою ланкою зміцнення гарантії дотримання прав і законних інтересів громадян і держави. Встановлення особи громадян – важливе завдання працівників органів внутрішніх справ з моменту надходження відомостей про вчинений злочин. У структурі злочинів проти життя та здоров'я найбільшу суспільну небезпеку представляють вбивства, розкриття яких вимагає високої професійної підготовленості слідчих і оперативних працівників, правильно організованої їх взаємодії. Практика розкриття та розслідування вбивств свідчить, що при їх вчиненні в основному застосовуються способи, що перешкоджають виявленню слідчим та оперативними працівниками слідів вбивства і вбивці. Типові дії по усуненню матеріальних слідів – приховування трупа або його частин, знищення, спотворення і розчленування трупа – значно ускладнює встановлення особи потерпілого, що суттєво ускладнює встановлення особи злочинця.